

TAKTIKA I

T 1/1: ZÁKLADY VOJENSTVA. VOJENSKÁ TAKTIKA.

26. 2. 2013

Obsah

1. Vojenstvo
2. Vojenská veda
3. Vojenské umenie
4. Vojenská stratégia, operačné umenie, taktika

Literatúra (1)

T 1/1 Základy vojenstva

1. VOJENSTVO

Vojenstvo

Military

Súhrn činností, ktoré riešia všetky otázky vojenskej teórie a praxe spojené s výstavbou, prípravou a činnosťou ozbrojených síl štátu v čase mieru i vojny, vrátane prípravy civilného obyvateľstva.

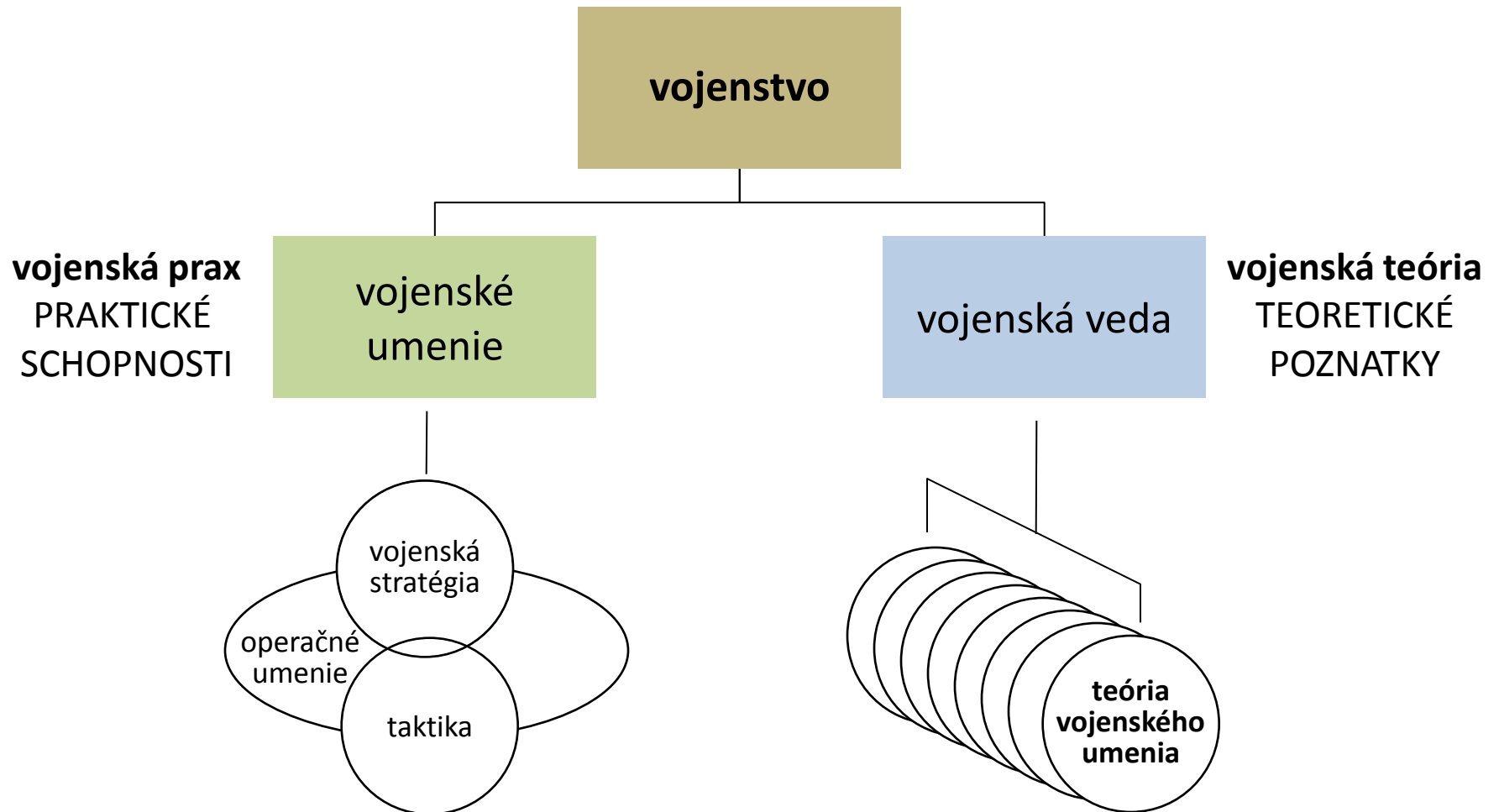
VALLO, D. a kol.: Vojenský terminologický a výkladový slovník. 2004

Oblasť záujmov a činností spoločnosti spojená s vojnami, ozbrojenými silami, vojenskou históriou a ďalšími otázkami vojenskej teórie a praxe. Zahŕňa vojenské umenie a vojenskú vedu.

Vojenský terminologický slovník OS SR. GŠ OS SR 2008

Vojenstvo

Military

Vojenské umenie a veda

Military Art and Science

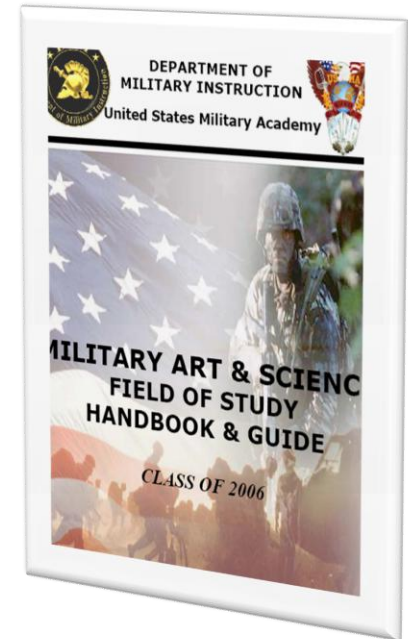
Tam, kde logik končí, kde prestávajú predpoklady,
ktoré sú výsledkom POZNANIA,
kde začína ÚSUDOK, tam začína umenie.

Clausewitz

Vojenské umenie

Military Art

The judgmental application of military science to the conditions at hand. Such judgment depends on knowledge in great depth, which goes beyond a knowledge of mechanical factors and force ratios. It depends on inspired and skillful application of sound scientific approaches and demands the application of sound judgment in the weighting of the intangibles.

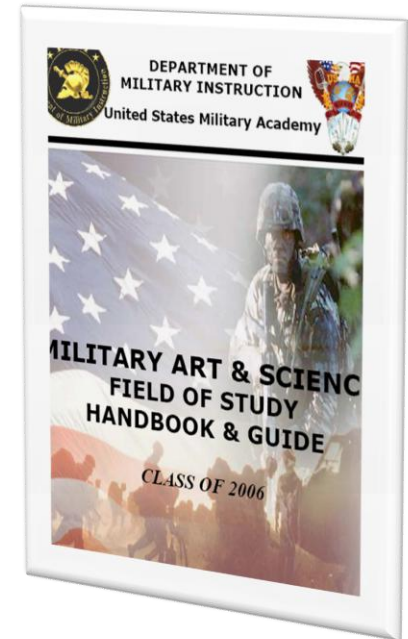

Uvážlivé uplatňovanie vojenskej vedy v konkrétnych podmienkach. Úsudok závisí na rozsiahlych poznatkoch, ktorú presahujú technické faktory a pomery síl. Záleží na vynaliezavom a obratnom využití správnych vedeckých prístupov a vyžaduje dôkladné zvažovanie neurčitostí.

Vojenská veda

Military Science

A systemized knowledge of the principles of war; the systematic development, examination, and dissemination of appropriate methods; and the systematic development, examination, and understanding of capabilities.

Systematizované znalosti princípov vojny; systematické rozvíjanie, overovanie a šírenie vhodných metód a postupov; systematické zdokonaľovanie, skúmanie a chápanie spôsobilostí.

T 1/1 Základy vojenstva

2. VOJENSKÁ VEDA

Veda

Sústava poznatkov o zákonitostiach objektívnej skutočnosti, ktorá vznikla teoretickou poznávacou činnosťou človeka; jednotlivý odbor tejto sústavy.

Krátky slovník slovenského jazyka 4, 2003

Duchovná činnosť sústreďujúca v sebe teoretické a systematické poznávanie skutočnosti.

Filozofický slovník, 1965

Vojenská veda

klasická definícia

System poznatkov o charaktere a zákonoch vojny,
o vojenskej príprave štátu a ozbrojených síl na vojnu
a o spôsobe jej vedenia.

Vojenská veda

klasická definícia

Systém poznatkov o charaktere a zákonoch vojny,
o vojenskej príprave štátu a ozbrojených síl na vojnu
a o spôsobe jej vedenia.

novší prístup

Systém poznatkov o podstate ozbrojeného konfliktu,
príprave na OK, efektívnom vedení OK, možnostiach
predchádzania OK.

Vojenská veda

klasická definícia

Systém poznatkov o charaktere a zákonoch vojny,
o vojenskej príprave štátu a ozbrojených síl na vojnu
a o spôsobe jej vedenia.

novší prístup

Systém poznatkov o podstate ozbrojeného konfliktu,
príprave na OK, efektívnom vedení OK, možnostiach
predchádzania OK.

aktuálny stav

Systém poznatkov o podstate OK, príprave na OK,
efektívnom vedení OK, možnostiach predchádzania
OK, post konfliktnej stabilite a rekonštrukcii.

Ozbrojený konflikt / Vojna

Armed Conflict / War

Ozbrojený konflikt vzniká vždy, keď spoločenstvo ľudí, štát alebo koalícia štátov používa silu alebo nasadzuje (buď pravidelné alebo nepravidelné) ozbrojené sily na podporu svojich záujmov alebo cieľov alebo hrozí použitím sily.

Vojenský výkladový slovník vybraných operačných pojmov. AČR 2004

Vojna je najextrémnejšia forma konfliktu záujmov a vzťahov medzi štátmi alebo spoločenskými skupinami vo vnútri štátu, ktoré v dôsledku prehlbujúcich sa rozporov používajú na ich prekonanie a dosiahnutie politických cieľov ozbrojené násilie so zámerom rozhodnúť takto o výsledku konfliktu, presadiť svoju vôľu a vnútiť ju nepriateľovi.

Vojenský terminologický slovník OS SR. GŠ OS SR 2008

Pojem ozbrojený konflikt má širší význam ako pojem vojna.

Objekt a predmet výskumu VV

OBJEKT

- sociálny (spoločenský) jav, na ktorý je viazaný sledovaný problém

Sociálny jav alebo spoločenský jav je jedinec, skupina ľudí a ich činnosť, ktorá je vo svojej podstate prejavom (prvkom) spoločenského systému. Je výsledok hromadnej činnosti rôznych zoskupení ľudí.

- objekt VV → **ozbrojený konflikt (vojna)**

Objekt a predmet výskumu VV

OBJEKT

- sociálny (spoločenský) jav, na ktorý je viazaný sledovaný problém

Sociálny jav alebo spoločenský jav je jedinec, skupina ľudí a ich činnosť, ktorá je vo svojej podstate prejavom (prvkom) spoločenského systému. Je výsledok hromadnej činnosti rôznych zoskupení ľudí.

- objekt VV → **ozbrojený konflikt (vojna)**

PREDMET

- prakticky alebo teoreticky významné vlastnosti, stránky a zvláštnosti objektu, ktoré sa priamo skúmajú
- predmet výskumu je premenná, t. j. prvok, ktorý nadobúda rôzne hodnoty
- predmet VV → **všeobecné zákonitosti (princípy) ozbrojeného konfliktu (vojny), bezprostredné vojenské aspekty prípravy štátu a jeho OS na vojnu a ich použitia vo vojne, možnosti predchádzania ozbrojenému konfliktu, možnosti post konfliktnej stability a rekonštrukcie**

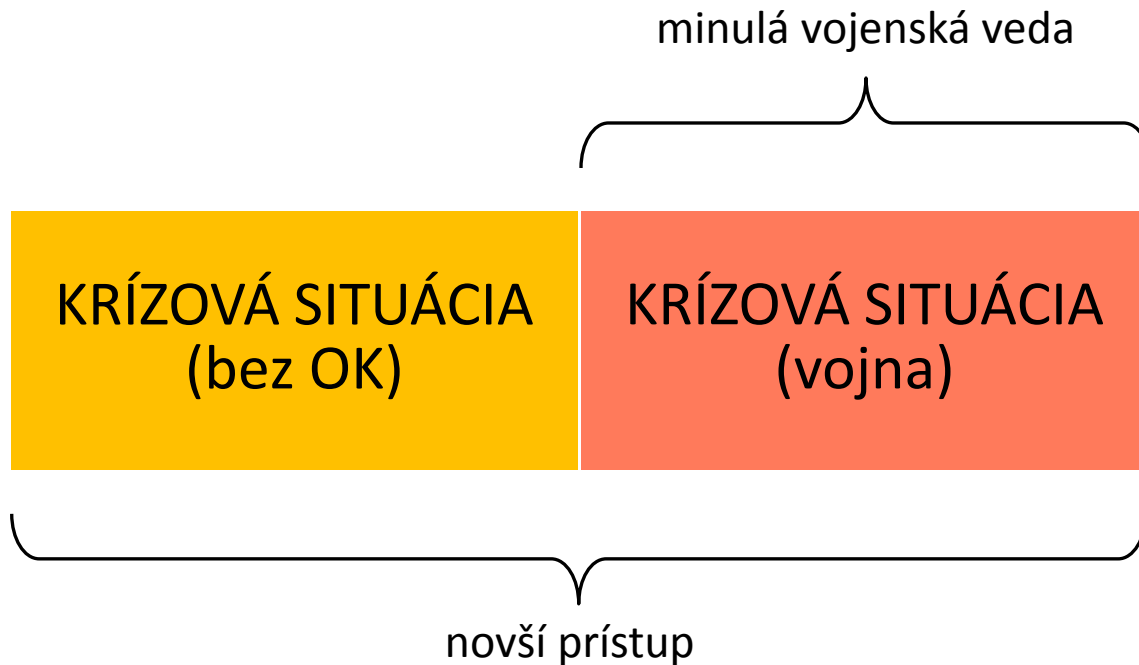
Predmet vojenskej vedy

minulá vojenská veda

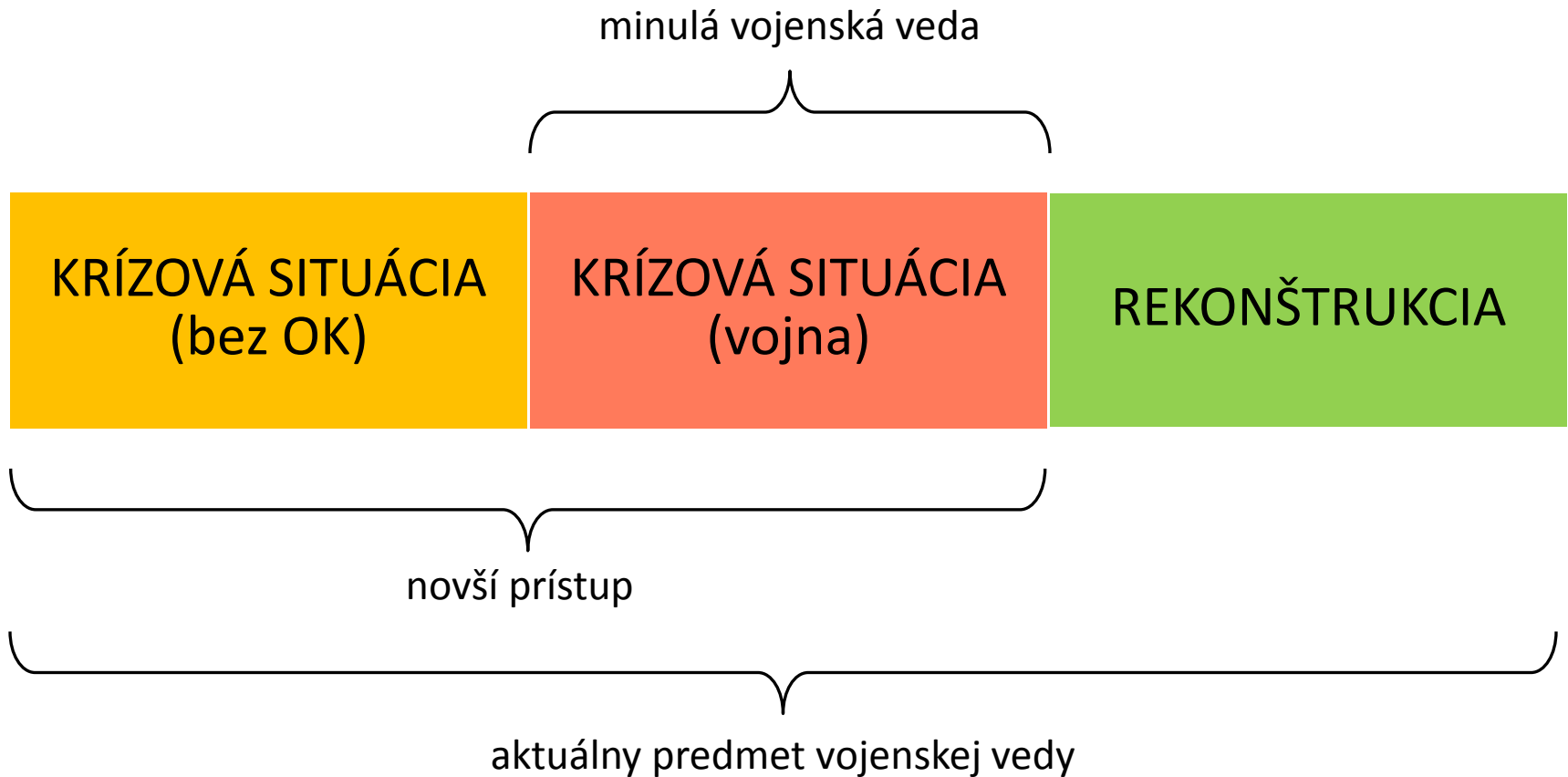

**KRÍZOVÁ SITUÁCIA
(vojna)**

Predmet vojenskej vedy

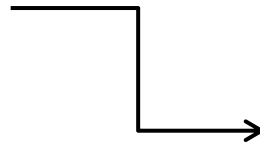

Predmet vojenskej vedy

Interdisciplinárny charakter VV

Vojenská veda patrí
do spoločenských vied

Sústava odborov vedy a techniky:

- prírodné vedy
- technické vedy
- lekárske vedy
- pôdohospodárske vedy
- spoločenské vedy
- humanitné vedy

Zákon 172/2005 o organizácii štátnej podpory
výskumu a vývoja

Vojenská veda má interdisciplinárny charakter – využíva výsledky základného výskumu ďalších vied a aplikuje ich na svoje podmienky a potreby.

Štruktúra vojenskej vedy

všeobecná teória vojenskej vedy

teória vojenského umenia

teória budovania ozbrojených síl

teória vojenského výcviku a výchovy

teória vojenskej ekonomiky a logistiky

vojensko-sociálne vedy

vojensko-špeciálne vedy

vojensko-technické vedy

Štruktúra vojenskej vedy

všeobecná teória vojenskej vedy

teória vojenského umenia

teória budovania ozbrojených síl

teória vojenského výcviku a výchovy

teória vojenskej ekonomiky a logistiky

vojensko-sociálne vedy

vojensko-špeciálne vedy

vojensko-technické vedy

- teória vojenskej stratégie
- teória operačného umenia
- teória vojenskej taktiky

Štruktúra vojenskej vedy

všeobecná teória vojenskej vedy

teória vojenského umenia

teória budovania ozbrojených síl

teória vojenského výcviku a výchovy

teória vojenskej ekonomiky a logistiky

vojensko-sociálne vedy

vojensko-špeciálne vedy

vojensko-technické vedy

- teória vojenskej stratégie
- teória operačného umenia
- teória vojenskej taktiky

- vojenská história
- vojenské právo
- vojenská pedagogika
- vojenská psychológia
- vojenská a sociológia
- vojenská etika

Štruktúra vojenskej vedy

všeobecná teória vojenskej vedy

teória vojenského umenia

teória budovania ozbrojených síl

teória vojenského výcviku a výchovy

teória vojenskej ekonomiky a logistiky

vojensko-sociálne vedy

vojensko-špeciálne vedy

vojensko-technické vedy

- teória vojenskej stratégie
- teória operačného umenia
- teória vojenskej taktiky

- vojenská geografia
- vojenská meteorológia
- vojenská topografia
- vojenská metrológia
- vojenská medicína
- vojenská ergometria

Štruktúra vojenskej vedy

všeobecná teória vojenskej vedy

teória vojenského umenia

teória budovania ozbrojených síl

teória vojenského výcviku a výchovy

teória vojenskej ekonomiky a logistiky

vojensko-sociálne vedy

vojensko-špeciálne vedy

vojensko-technické vedy

- teória vojenskej stratégie
- teória operačného umenia
- teória vojenskej taktiky

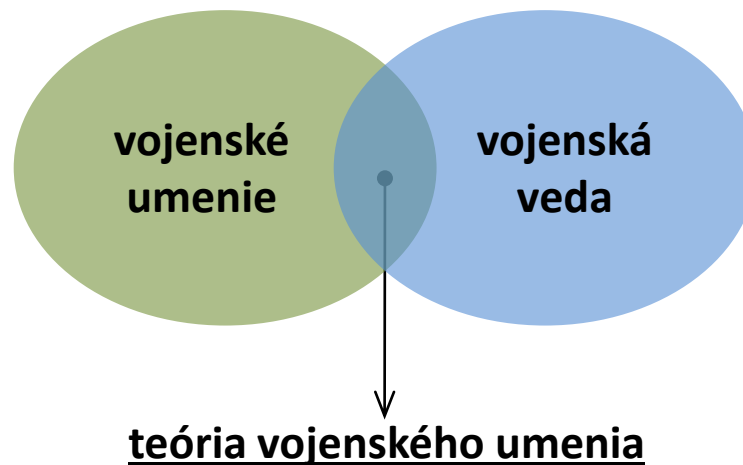
- teória strelby
- balistika
- vojenská kybernetika
- vojenská elektronika
- vojenské staviteľstvo
- konštrukcia výzbroje
- teória prevádzky a opráv

T 2/1 Vojské umenie ako súčasť vojenstva. Vojská stratégia.

3. VOJENSKÉ UMENIE

Vojenské umenie Military Art

- spočíva v ovládaní spôsobov a foriem vojenských akcií rôzneho rozsahu, prípravy a vedenia ozbrojeného konfliktu na zemi, mori, vo vzduchu a kozmickom priestore
- je jednou z dvoch základných súčastí vojenstva (vojenská veda, vojenské umenie) a vo vzťahu k vojenskej vede je predmetom teórie vojenského umenia

Vojenské umenie sporné definície

Základná, podstatná a najdôležitejšia súčasť vojenskej vedy. Je teóriou a praxou prípravy a vedenia ozbrojeného konfliktu na zemi, na mori, vo vzduchu i v kozmickom priestore. Zaoberá sa poznaním zákonov a zákonitostí, charakteru, princípov (zásad) a spôsobov organizácie prípravy a vedení ozbrojeného konfliktu a jeho všestranným zabezpečením ako celku.

Základná a najdôležitejšia súčasť vojenskej vedy. Zaoberá sa skúmaním zákonitostí o spôsobe vedenia operácií a vojny ako celku. Zahŕňa stratégiu, operačné umenie a taktiku.

Vojenské umenie sporné definície

využívaním

predmet

praxou

Základná, podstatná a najdôležitejšia súčasť vojenskej vedy. Je teóriou a praxou prípravy a vedenia ozbrojeného konfliktu na zemi, na mori, vo vzduchu i v kozmickom priestore. Zaoberá sa poznaním zákonov a zákonitostí, charakteru, princípov (zásad) a spôsobov organizácie prípravy a vedení ozbrojeného konfliktu a jeho všestranným zabezpečením ako celku.

predmet

využívaním

Základná a najdôležitejšia súčasť vojenskej vedy. Zaoberá sa skúmaním zákonitostí o spôsobe vedenia operácií a vojny ako celku. Zahŕňa stratégiu, operačné umenie a taktiku.

staršie prístupy → vojenská veda = vojenstvo

Členenie vojenskej umenia

T 1/1 Základy vojenstva

4/1 VOJENSKÁ STRATÉGIA

Stratégia - pôvod slova

umenie generála/umenie veliť vojskám

STRATEGOS

vojvodca, generál

grécke slovo

STRATOS

vojsko, výprava

AGO

veda

Všeobecná definícia stratégie

- dlhodobý plán činnosti na dosiahnutie určitého cieľa
- umenie vytvárať a realizovať plány so zámerom dosiahnuť stanovený strategický cieľ
- vrcholná, dlhodobá, široká koncepcia rozhodovania, plánovania a riadenia činnosti ľudí
- z psychologického hľadiska je to určitý postup, metóda alebo spôsob, ktorým osoba rieši problémy alebo sa rozhoduje

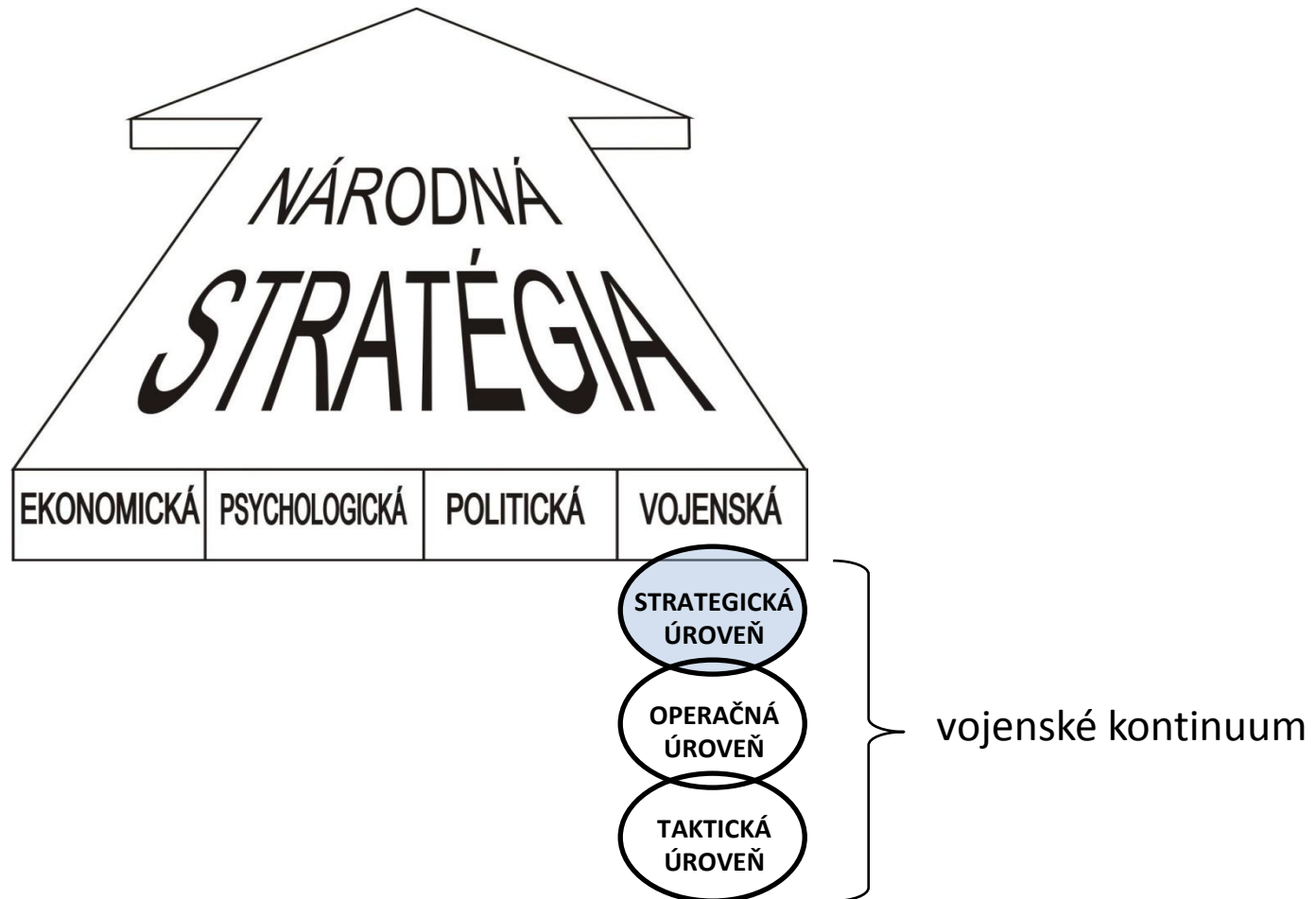
V súčasnej dobe existuje veľa definícií pojmu stratégia, ktoré vychádzajú z odborov vedy a techniky ako aj bežnej praktickej ľudskej činnosti (politická, obchodná, športová, mediálna, stratégia v teórii hier a pod.)

Národná stratégia

Vojenská strategie

Military strategy

Stratégia

Typy stratégií (1)

Ofenzívne

Priama

Nepriama

- vyhladzovacia
- s obmedzeným cieľom
- zameraná na rozhodujúcu bitku
- vyčerpávajúca (opotrebovacia)
- presvedčovacia

Defenzívne

Priama

Nepriama

- odstrašovacia

Typy stratégií (2)

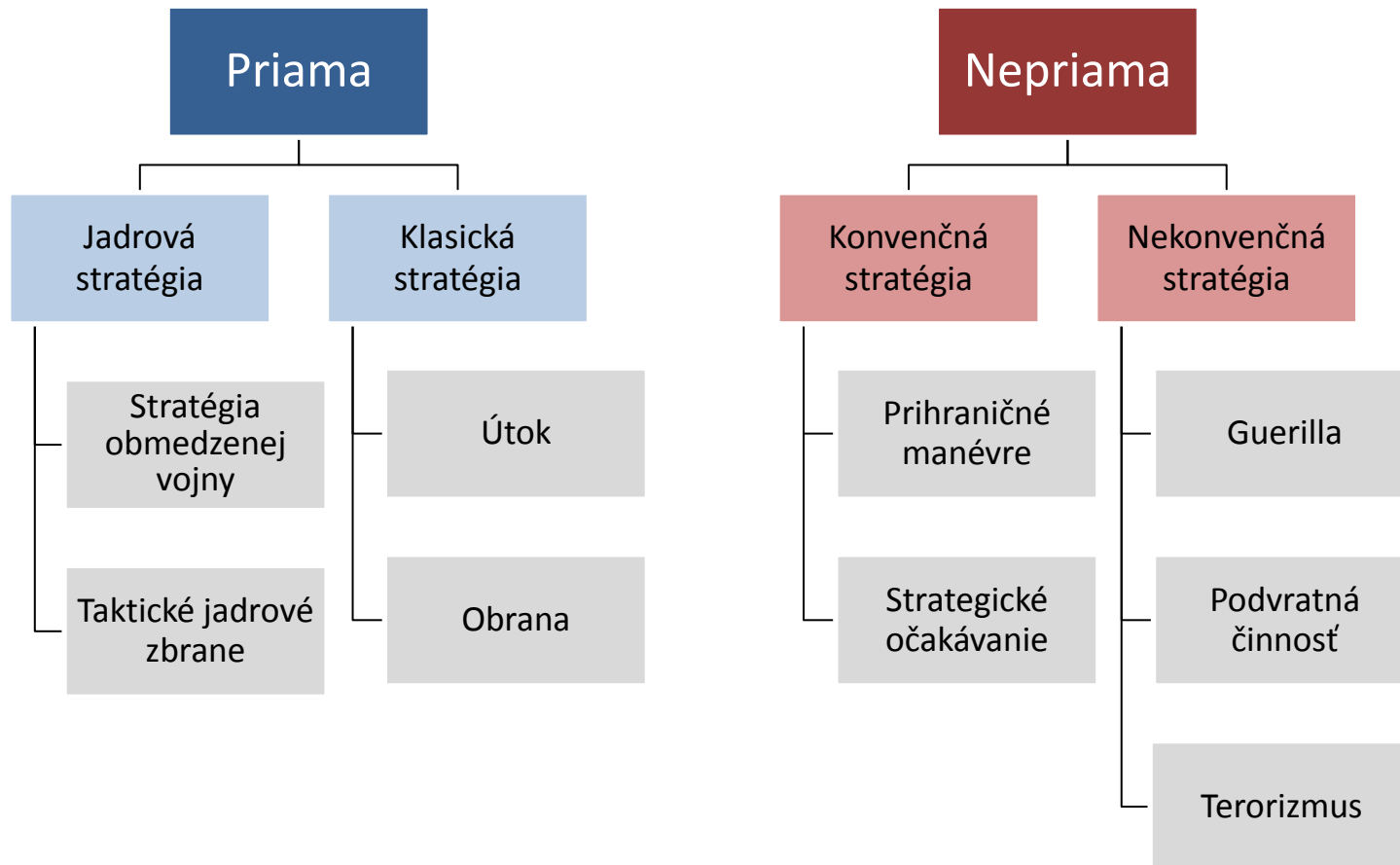
Priama

- sústredenie síl
- hlavné úsilie sústredené na útok na hlavné sily nepriateľa
- dosiahnutie výsledkov bojom v najdôležitejších priestoroch operácie

Nepriama

- vyhnúť sa hlavným silám nepriateľa
- prekvapiť a oklamať, rozdeliť prostriedky nepriateľa
- sústrediť úsilie na slabé miesta nepriateľa

Typy stratégií (3)

T 1/1 Základy vojenstva

4/2 OPERAČNÉ UMENIE

Operačné umenie

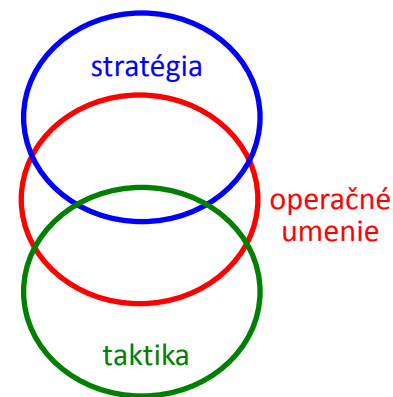
Operation art

The employment of forces to attain strategic and/or operational objectives through the design, organization, integration and conduct of strategies, campaigns, major operations and battles.

AAP-6 (2011)

Použitie ozbrojených síl na dosiahnutie strategických a/alebo operačných cieľov prostredníctvom návrhu, organizácie, integrácie a vedenia stratégií, ťažení, hlavných operácií a bitiek.

SOŠ AAP-6 (2009)

The cognitive approach by commanders and staffs , supported by their skill, knowledge, experience, creativity, and judgment , to develop strategies, campaigns, and operations to organize and employ military forces by integrating ends, ways, and means.

JP 1-02 (2011)

Kognitívna (mentálna) činnosť veliteľov a štábov, podporovaná ich zručnosťami, vedomosťami, skúsenosťami, tvorivosťou a úsudkom, na vypracovanie stratégií, ťažení a operácií pre organizáciu a nasadenie vojenských síl prostredníctvom integrácie cieľov, spôsobov a prostriedkov.

Operačné umenie

Operation art

Schopnosť použiť vojenské sily, v súčinnosti s ďalšími aktérmi, na dosiahnutie strategických cieľov prostredníctvom plánovania, organizácie, integrácie a vedenia ťaženia a operácií.

Umenie viesť operácie a transformovať strategické ciele na taktickú činnosť.

Určuje **kedy**, **kde** a za akým **účelom** povedú ozbrojené sily operácie.

Spája vojenskú stratégiu s taktikou:

- stanovením operačných cieľov
- iniciovaním činnosti
- použitím zdrojov

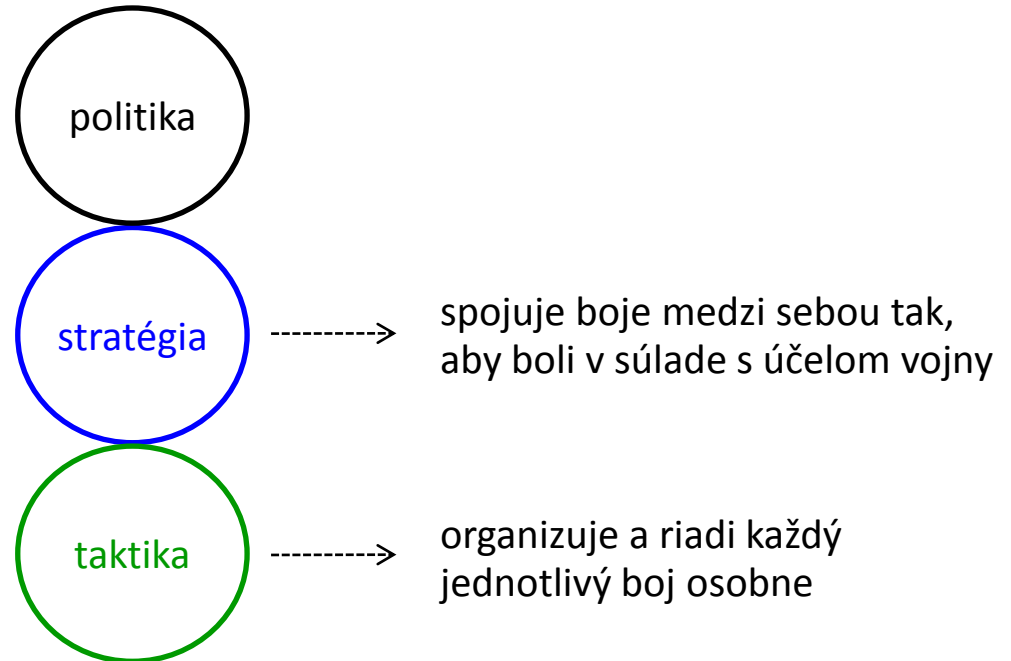
aktivity v zodpovednosti operačného veliteľa

Carl von Clausewitz

1780 – 1831

pruský generál a vojnový teoretik

- 1810 - 1812 – prednášal vojenskú stratégiu a taktiku na Vojnovej akadémii
- 1812 - 1815 – účastník napoleonských vojen v službách Ruska
- od 1815 – náčelník generálneho štábu pruskej armády
- od 1818 až do smrti – riaditeľ Vojnovej akadémie

Antoine Henri Jomini

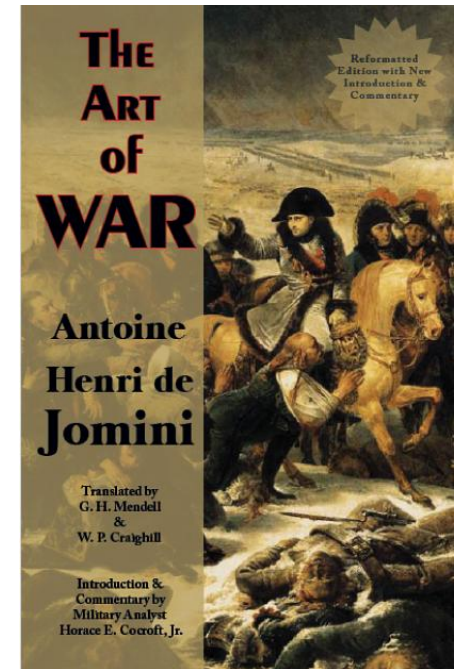

Barón Antoine H. Jomini
1779 – 1869

Pôvodom Švajčiar.
Generál vo francúzskych a neskôr v ruských
službách.
Jeden z najvýznamnejších vojenských
teoretikov, zakladateľ modernej vojenskej
logistiky.
Tvorca vojenských doktrín veľmocí.

The Art of War

1. Statesmanship in its relation to war.	1. Vojnová politika (Diplomacia).
2. Strategy.	2. Stratégia.
3. Grand Tactics.	3. Veľká taktika.
4. Logistics.	4. Logistika.
5. Engineering.	5. Ženijné umenie.
6. Minor Tactics.	6. Malá taktika.

1862

Vplyv prvej svetovej vojny

špecifiká 1. svetovej vojny:

- široké bojiská, súvislý front
- zavádzanie výsledkov priemyselnej revolúcie do vojenstva
- masové a nezdolné armády
- nemožnosť porážky nepriateľskej armády v jedinej bitke
- rozvinutie taktického úspechu do strategického sa stalo nerealizovateľné

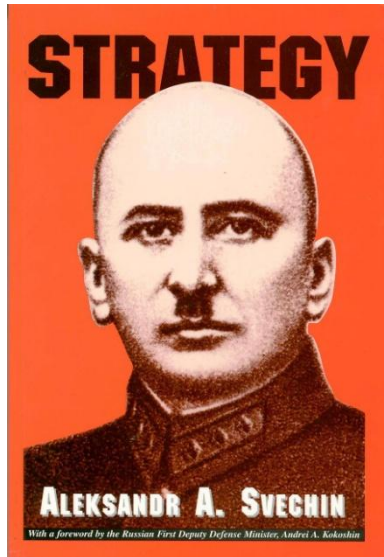

zastarané chápanie vojenského umenia ako vzťahu stratégie a taktiky
sa stalo nedostatočné pre pochopenie nových zmien

počiatok vzniku **operačného umenia**

Cárske Rusko/Sovietsky zväz

1878 - 1938

Operačné umenie je „most“ medzi taktikou a stratégiou, t.j. prostriedok, pomocou ktorého operačný veliteľ transformuje sériu taktických úspechov do operačného rámca, ktorý je spojený so zámerom a plánom veliteľa a ktorý prispieva k strategickému úspechu v priestore bojiska.

A. Svečin, v rokoch 1923 – 1924 počas série prednášok na Vojenskej akadémii RKKA

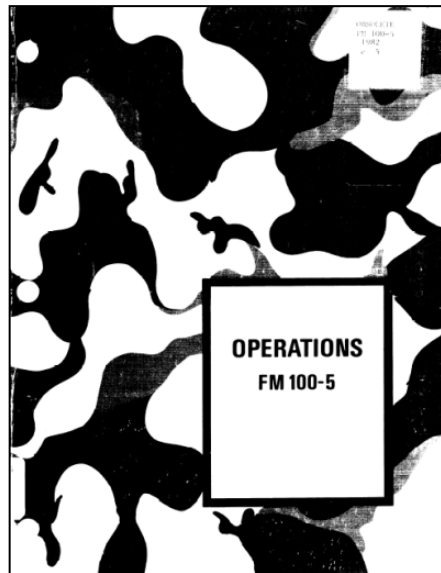
*Ako prvý zaviedol termín **operačné umenie**.*

„Operačné umenie je súhrn manévrov a bitiek v danej časti bojiska zameraných na dosiahnutie spoločného cieľa, ktoré sú vedené ako súvislé v danom období ťaženia.“

USA

FM 100-5 (1982)

prvý krát v západných
armádach definovaná
operačná úroveň

LEVELS OF WAR

War is a national undertaking which must be coordinated from the highest levels of policymaking to the basic levels of execution. Strategic, operational, and tactical levels are the broad divisions of activity in preparing for and conducting war. While the principles of war are appropriate to all levels, applying them involves a different perspective for each.

STRATEGIC

Military strategy employs the armed forces of a nation to secure the objectives of national policy by applying force or the threat of force. Military strategy sets the fundamental conditions for operations. Its formulation is beyond the scope of this manual.

OPERATIONAL

The operational level of war uses available military resources to attain strategic goals within a theater of war. Most simply, it is the theory of larger unit operations. It also involves planning and conducting campaigns. Campaigns are sustained operations designed to defeat an enemy force in a specified space and time with simultaneous and sequential battles. The disposition of forces, selection of objectives,

and actions taken to weaken or to outmaneuver the enemy all set the terms of the next battle and exploit tactical gains. They are all part of the operational level of war. In AirLand Battle doctrine, this level includes the marshalling of forces and logistical support, providing direction to ground and air maneuver, applying conventional and nuclear fires in depth, and employing unconventional and psychological warfare.

TACTICAL

Tactics are the specific techniques smaller units use to win battles and engagements which support operational objectives. Tactics employ all available combat, combat support, and combat service support. Tactics involve the movement and positioning of forces on the battlefield in relation to the enemy, the provision of fire support, and the logistical support of forces prior to, during, and following engagements with the enemy.

At corps and division, operational and tactical levels are not clearly separable. They are guided by the same principles, and this manual applies to both. An operation designed to defeat an enemy force in an extended area does so through operational maneuver and a series of tactical actions.

Aplikácia operačného umenia

JFC (operačný veliteľ) a štáb vyvíjajú plány (OPLAN) a rozkazy (OPORD) prostredníctvom operačného umenia (operational art), operačného návrhu (operational design) a použitím procesu plánovania operácií (operations planning process, OPP).

T 1/1 Základy vojenstva

4/3 TAKTIKA

Taktika

Vo všeobecnosti **taktika** vyjadruje správne a možnostiam zodpovedajúce jednanie, zámerný postup pri nejakom počínaní, plánované adekvátne konanie.

Vojenská taktika predstavuje použitie jednotiek v boji. Zahrnuje nariadenú zostavu a manéver jednotiek v ich vzájomnom vzťahu, ako aj vo vzťahu k terénu a k nepriateľovi.

Vojenská taktika predstavuje použitie jednotiek v rámci rôznych vojenských aktivít. Zahrnuje nariadenú zostavu jednotiek, ktoré sú vo vzájomnom vzťahu.

Tactics – Techniques – Procedures (TTP)

TAKTIKA

Tactics

- použitie jednotiek v boji, nariadené usporiadanie síl v ich vzájomnom vzťahu
- primárne sú predpisujúce

transformuje bojovú silu
do rozhodujúcich výsledkov

METODIKY (SPÔSOBY)

Techniques

- metódy používané na plnenie stanovených úloh
- sú založené na **lessons learned**
- nie sú predpisujúce

najnižšia doktrinálna úroveň

POSTUPY (PROCEDÚRY)

Procedures

- štandardné a podrobné kroky, ktoré predpisujú, ako vykonávať špecifické úlohy
- rad krokov v stanovenom poradí

riešenie špecifického problému = jedinečná kombinácia TTP

Vzťah medzi súčasťami vojenského umenia

T 1/1 Základy vojenstva

OTÁZKY?